

NÉPÜNK

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
ORADEA
Strada Iosif Vulcan No. 4.
Telefon: 440.

ZSIDÓ HETILAP

Főszerkesztő: **Wasserstrom Sándor** — Felelős szerkesztő: **Leitner Zoltán**

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Belföldön: Hittközségeknek és vállalatoknak 500, magánosoknak: egész évre 300, félévre 160, negyedévre 85 lei. Külföldön: 120—80, 45, 25 ck, 180, 95, 50 dinár. 25—15 Pengő. 10—6 Dollár.

Spanyol példa és tanulsága

Közelről nem érint bennünket, ami most Madridban és környékén történik. Jobboldal támad, a köztársasági baloldal védekezik. Kiméretlen harc ez, világnézetek ütköznek össze és e pillanatban nem tudni, hogy Spanyolhonban melyik fog győzni. Közvetlenül nem érdekel bennünket, hogy melyik győz, de közvetve annál inkább. Mert már üvöltenek a világ összes szélsőjobboldali lapjai, hogy a zsidó bolsevizmus vója harcát a Pyreneus félszigeten, holott Spanyolországban nincsenek zsidók. Kikergették őket onnan, csaknem ötszáz évvel ezelőtt, de ugylátszik azért otthagyták a bolsevizmust. Majd kideríti az örült fajelmélet, hogy a kommunisták mind marannusok. De ennél realisabban Léon Blum ot támadják, a franciák zsidó miniszterelnökét, aki állítólag fegyverrel és pénzzel támogatja a baloldalt, illetőleg a jelenlegi spanyol kormányt. Nem tudjuk igaz-e vagy sem, de még abban sem volna valami égbekiállító, ha támogatná, mert az ő pozíciójának is drtana egy szélsőjobboldali szomszédos Spanyolország.

A zsidómentes Spanyolországban égetik a templomokat és az évszázadok alatt feudális kormányzat alatt nyögő néptömeg, nem tűrt tovább az elnyomást. De a főurak megszokták az uralkodás kellemességeit és nem akarnak egykönnyen lemondani róla. Nem a zsidóság erjeszt a spanyol eseményeket, hanem az idők! Az idők követelik ezt az erjedést, mert ma már minden nép nagykoru és nem hagyja magát néhány száz embertől elnyomni és tönkreszipolyozni. A gyorsan dübörgő események egyik láncszeme a spanyol forradalom. Nem mondhatjuk, hogy nem lázas érdeklődéssel figyeljük a fejleményeket. Hiszen ki tudja a mai viszonyok mellett, hogy nem-e a mi sorsunk dől el a barcelonai barrikádokon, vagy a madridi kormánypalotákban?

Mire neveli az arabokat a palesztinai rádió?

A „Davar“ írja a következőket: Az arabok a kávéházak előtt ülnek. Nem csinálnak semmit, csak beszélgetnek és a technika legújabb vívmányát csodálják: a rádiót. De nem naiv csodálkozók módjára, hanem céltudatosan és értelmesen. Ahogy a kormány által az egyes községekre elküldött rádiók is „megszolgálgják a célt“. A cél mi volt: terjeszteni a kulturát az arabok között. És most naponta kétszer híreket ad a jeruzsálemi rádió, és a hírek nem éppen épületesek. Azt mondják be kétszer naponta, hogy Kaku és Kalkille között a vasútvonalat újból megrongálták. És a telefondrót ugyanazon a helyen már tizenötödször vágják szét. És Afule mellett ez történik és Jenin mellett amaz. És a fellah boldogan dörzsöli kezét, hogy ezek a „fiúk“ milyen bátrak, mennyire hősök. És amikor a büntetésről van szó, akkor csak azt hallja, hogy a repülő felszáll

lott és ledobott egy rakétát, vagy hogy két páncélkocsi innen oda ment, de nem csinált semmit. A telteseket nem találják. És a rádió hűségesen beszámol erről, arab nyelven, hogy jól érthessék meg azt, hogy a felkelők mindent tehetnek és a kitünően felszerelt angol katonaság nem tud semmit ellenük tenni.

Tíz, vagy husz, esetleg ötven fellah szembeáll ötszáz angol katonával. Hallja azt is a fellah, a rádióból, hogy Lydda mellett a repülőállomás anyag raktára is kigyulladt. A kár 6000 font. Teltesek elmenekültek. Mennyi örömet, gunyt eredményeznek ezek a közöli hírek, — az arabok előtt. És mindezt a községi előljárók házából hallgatják, az állami rádióállomás közvetítésével. És a zsidó települé-

seken mindezt szivszorongva és ökölbeszorult kézzel hallgatják. Nappal végzik nehéz munkájukat és este a megerősített őrzérekben virrasztanak.

Hát lehetséges ezt tovább hallgatni? Nagy jövő menés van, sürgős-forgás és az arabok összevenetnek, amikor a rádió bemondja a híreket. Ostromállapot van, mindent halállal büntetnek, de azért vigan garázdálkodik a felázított arabság. Pedig nem kellene egyéb, mint igazi erély. Egy kemény ököl, a kormányzat részéről, akkor minden rendbe volna. Addig? Csak nevetnek a fellahok között naivitásán, ahogy beszámol az arab gázságokról.

Vaida Voevod deji beszédében élesen támadta Maniut.

Zsidó pénzen finanszírozzák a nemzeti parasztpártot?

Dej. A „Frontul Românesc“ vezeteli Dejen gyűlést tartottak, amelyen Vajda Sándor volt miniszterelnök is nagy beszédet tartott. Beszédében hangsúlyozta, hogy Maniival sohasem voltak ellentétei, negyven éves barátságuk alatt, de jött idő, amikor nem tudta összeegyeztetni elveit, azokkal, amelyeket Maniu mutat. „Minden erőnkkel azon voltunk, hogy megmentjük a pártot a baloldali áramlatoktól. Nem sikerült. A nemzeti parasztpárt vezérével zsidó pénzen finanszírozták a hunedoari és suceavai választásokat“. „Követik politikémat“ — mondta Vajda. — „Maniu Gyulának már nem elég az arányosítás, teljes románosítást akar. George Brătianu is ugyanazt vallja. Innen üzenem nekik, hogy jöjjenek hozzánk“.

Vasárnap Târgu-Mureşen tartott gyűlést a „Frontul Românesc“. Ezen a gyűlésen Şer-

ban, Voicu Nifescu és Tilea szólaltak fel. Tilea kiemelte beszédében, hogy egy év óta, amikor először zászlót bontottak, már igen sok programjukat átvette a liberális párt és a nemzeti parasztpárt is. Idézi Dr. Lupu párisi és Maniu vinji beszédét, és végül kilátásba helyezte, hogy ősszel a párt uralomra kerül.

A „Frontul Românesc“ most állandóan gyűléseket tart, amelyeken népszerűsíteni igyekszik programját, amelynek sarkköve, a zsidókérdés, amelyet a „numerus valachikus“ értelmében akarnak megvalósítani és a zsidóságot teljesen kiszorítani, minden olyan pályáról is, ahol eddig érvényesülhettek. Vajda Sándor akciója bár most igen nagy elánal folytatódik, remélhetőleg nem jut odáig, hogy kormányra kerüljenek, bár a párt nagyban reménykedik ebben.

Tel-Aviv--Jeruzsálem között az angol katonaság tizenkét arabot ölt meg

Jeruzsálem. A palesztinai mohamedán mecsetekben istentiszteletet tartottak abból az alkalomból, hogy most lett 100 napja, hogy a nagy sztrájk kitört. A tel-avivi ország-

uton egy nagyobb arab rablóbanda megtámadott egy autókaravánt. Az angol katonaság, amely azonnal odaérkezett, tizenkét arabot agyonlőtt, a többiek megfutamodtak.

A danzigi zsidóság helyzete egyre súlyosbodik

Páris. A „L'Ouvre“ című lap legutóbbi számában Németország újabb háborút provokáló lépésére hívja fel a művelt világ figyelmét. A londoni köröket is rendkívül nyugtalanítja a schlesvigi náci propagandája. Schlesvíg tartományt a világháberu követelményeképen Dániához csatolták és most a németek elhatározták, hogy visszaveszik ezt a tőlük elvett területet, amely szintén imperialista céljaikat szolgálná.

Danzighban folyton növekszik a nemzeti szocialista befolyás. Az ott élő zsidóság

a legnagyobb nyugtalanságok között él, aki teheli, likvidálja érdekeltségeit és máshova költözik. A lengyel kormány ugyan határozottan kijelentette, hogy bármiképpen változhatnak is az események a danzigi polgárság jogait minden tekintetben megvédi. Ismervén azonban a lengyel és német kormány közötti szoros kapcsolatokat, nem tudni, hogy nem-e kerül a danzigi zsidóság kéi malomkö közé, amely felőrölné őket, ugy közbiztonsági, mint gazdasági tekintetben.

Socor Emil írja a „Zorile“-ban:

„Nekünk románoknak megértő politikával kell magunkhoz kapcsoljuk a zsidókat!”

Az igazi demokráciáért küzdő kiváló publicista feltűnést keltő cikke a romániai zsidókérdésről. — Mélyen elítéli a »benszülött zsidók« mozgalmát, amely még jobban komplikálná a zsidókérdést.

Lapunk legutóbbi számában megírtuk, hogy az ó királyságbeli zsidók egy kis töredéke, mozgalmát indított annak érdekében, hogy őket, mint »benszülött zsidók« at más elbírálás alá vegyék, mint az ország többi zsidóságát. Kifejtettük, hogy ez mennyire önző és mennyire lehetetlen álláspont, amely nem használna a terv felvetőinek, de megbontaná végzetesen a zsidóság sorait.

Cikkünk megjelenése után hozzájutottunk Románia legdemokratikusabb hangu, legbátrabb és legbecsületesebb román sajtóorgánumának ahoz a számához, amelyben a lap főszerkesztője Socor Emil foglalkozik ezzel a kérdéssel és mint jó fajromán, az egyedüli helyes álláspontot világítja meg, ahogy azt minden józan, reálisan gondolkodó zsidó és nemzsidó láthatja.

Kivonatolva a következőket írja a „Zorile“-ban Socor:

— Olvastam azt a felhívást amelyet a »benszülött zsidók« bocsájítottak ki, hogy megszervezzék. Tekintettel arra, hogy ez a kérdés meghaladja a zsidóság belső kérdéseinek érdekkörét, mert akutságát senki sem vonhatja kétségbe, nekünk is foglalkozni kell a kérdéssel. Nem érvelek az ellen, mintha a román közvéleményt nem kellene felvilágosítani a zsidókérdés lényegét illetően. Ma szükségesebb ez, mint bármikor, mert az antiszemizmussal, mint a nemzeti politika egyik lényeges alkotórésze lesz beállítva az ország közvéleménye elé, amelyet naivabb része el is hisz, sőt meg van győződve arról, hogy minden gazdasági és szociális bajnak egyetlen gyógyírja, a zsidók elnyomása.

— Fentiek előrebocsajlása után, meg kell valljam, nem értem meg mit akarnak ezzel: »az ó királyságbeli benszülött zsidók?« Rendkívül sok komplikációt rejt magában ez a formula, amely a kérdést csak még nehezebbé teszi, de megoldásához semmivel sem járul hozzá. Megértettem annak idején, a világháború előtt, annak az egyesületnek célját, amely az akkoriban itt élt 250.000 zsidó polgári jogaiért küzdött. De mit jelent ma: »az ó királyságbeli benszülött zsidók?«

Hát hogyan gondolják ezt az aláírók? Hogy amikor a zsidókérdés egész komplexumáról van szó, akkor a közvélemény belemegy talán abba, hogy az egész kérdésnek csak egy kis részletét oldja meg? És egyáltalán megoldja-e ez a kérdést? Vagy talán még jobban komplikálná? Hiszen az agitáció, a gyűlölet tovább folytatódna a zsidóság ellen.

Vagy I. Peltz, aki titkári minőségben írta alá a felhívást, ha valami kellemetlenség érne, akkor úgy gondolja, hogy mint »benszülött« nek valami előnye volna ebből? Miképpen tudná bizonyítani ebbeli minőségét és hol hajolnának meg eme érv előtt?

És azután mit jelent a »benszülött« és »nem benszülött« közötti különbség? Vagy jó polgárok a zsidók, akkor megilleti őket min jog, ami megilleti bármelyik polgárát ennek az országnak: vagy rossz polgárok és akkor nem lehet disztingválni benszülött és nem benszülött zsidó között. Nem lehet és nem szabad egyéneknél osztályozni, mert az nagy veszélyeket rejt magába.

De lássuk csak: »mi történnék azokkal a zsidókkal, akik nem benszülöttek?« A felhívás aláírói azt mondják erre: azok nem érdekelnek bennünket. Lehet, hogy őket nem érdekli, de a zsidókérdés nem az övéké, hanem az összességé és az valamennyiünket érdekel, zsidókat, románokat egyaránt!

Nekünk, mint románoknak és demokratáknak, az egész zsidókérdést kell felölelnünk. Ez nem nemzeti probléma, hanem egy történelem-politika, abból a felfogásból kiindulva, hogy a zsidók teljesjogu román állampolgárok és mi csak ilyeneknek kezelhetjük őket. Csak Hitler, a náci-badarságok végtelen láncolatában tudott arra a konklu-

zióra jutni, hogy kivonja a németiség köréből a zsidókat, akik a polgári rendnek fanatikus támogatói voltak Németországban. Mi nem engedhetjük meg magunknak ezt a politikát, mert nem vállalhatjuk magunkra a vállalt kötelezettségek és szerződések felbontását és negligálását. És hasonlóképpen nem vehetjük át azokat a nagy örökségeket sem, amelyek szerint, a zsidókat egyszerűen en bloc, mint veszedelmes kommunistákat állítják a közvélemény elé, hol pedig, mint a kizsákmányoló kapitalisták legveszedelmesebbikét. Természetes, hogy a zsidók között is — ahogy közöttünk is — a legkülönbözőbb felfogások, eszmék és áramlatok cirkulálnak. Nekik is van kis és nagy polgárságuk, és vannak proletárjaik is. Az, hogy a leszegényedett réteget, a szocialista eszmék vonzzák, érthető, hiszen más népénél is meg van ez. A zsidó kérdés, mint olyan, zárt egységet képez függetlenül attól, hogy milyen eszméket vallanak. És függetlenül attól, hogy a régi királyságban születtek, vagy azokon a területeken, amelyeket 1918-ban csatoltak az országhoz. A zsidók együtt, egy és ugyanaz a nép, amelyet nekünk románoknak megértő politikával magunkhoz kell kapcsolni, a mi érdekeink megértésére és megvédésére. Annál is inkább, mert a zsidóság az egyedüli kisebbség nálunk, amelynek nincsenek és nem is lehetnek irredenta eszméi és így maradéktalanul tudja a mi nemzeti eszméinket magáévá tenni.

Ezeknek a »benszülött« distinkcióknak egyáltalán nincsen értelme. Nincs értelme annak, hogy kitasszuk, ki mikor lett a mi államunk polgára, nincs értelme annak, hogy »benszülött« és »nem benszülött« kategóriára osszuk őket. Az akció szerencsétlen és el kell vessük, a »benszülött ó királyságbeli zsidók« ötletét, mert ez csak konfuzióhoz vezetne, amely csak a jobboldali áramlatoknak használna és azok érdekeit szolgálná. Valószínűnek tartom, hogy ez nem célja a »benszülött zsidó« eszmé propagálásának.

Igy ír Socor Emil, a kiváló román publicista. Ezzel kapcsolatban megjegyezzük azt is, hogy a román sajtó többi orgánuma is foglalkozik a felvetett eszmével és pártállása és világnézete szerint kommentálja azt. Amint már megírtuk az egész idea szerencsétlen és csak ártalmára lehet a zsidóságnak. Emlékeztünk egy történelmi példára. Amikor a XVIII században a francia forradalom idején, napirendre tűzték a zsidókérdés megoldását, a zsidók egyrésze, az úgynevezett szefárd, spanyol és avignoni zsidók, akiknek már valami jogokat biztosított a feudális arisztokrácia, kijelentették, hogy őket ne kapcsolják össze az elzászi zsidókkal, tehát úgy szólván denunciózták azokat, akik nem tartoztak az ő körükbe. A francia »benszülött« zsidók eljárása nagy felháborodást váltott ki és a franciaországi zsidóság történelmének még ma is legszégyenteljesebb eplódja.

Peltz titkár és Iancu Finkelstein elnök és egy volt szenátor urak társaikkal okulhatnak ebből a példából. Mindenkor faskót vallott a zsidóság egy-egy rétegének erőlködése, amikor ki akarta vonni magát, a nagy összesség problémáiból. Csak szegény jelent nekik és bajt okozhat az összszolidaritásnak! Reméljük, mi ardeali, bucovinai és beszarábiai zsidók, hogy ez a »naumanizmus« csődöt fog mondani, ahogy ezt Socor is látja...

Miért nem látogatottak a balatoni fürdők?

Budapest. Valamennyi budapesti lapban cikkeket jelennék meg nap nap után és azt panaszolják, hogy a siófoki és más balatoni strandokon nincs elég vendég. Miért nincs elég vendég? — erre választ adott Fábrián Béla országgyűlési képviselő, aki a magyar főváros közigazgatási bizottságában elmondta, hogy még a télen lenn volt egy képviselő választásnál a Balaton mellett, ahol szörnyű izgatást tapasztalt. Februárban a református nőegyletek jótékony célú előadást tartottak Siófokon, s ekkor néhány éretlen, szemtelen suhanc beverte a kávéház ablakait. Amikor a budapestiek a tavasszal, lakást mentek keresni, akkor megdobálták őket kövekkel és karfelemeléssel, »üdvözltek« őket. Ezek közül tíz suhancot elhelyeztek napi két pengős állásokba. De hiába helyeznek el néhány ilyen csirkefogót! — mondotta Fábrián, akad mindég más, aki rakoncátlanokká válik millió károkat okoz a balatoni nyári szezonnak. Aki fölemeli kezét, annak rá kell ülni, a kezére és nem lehet tenni, hogy egész vidék károsodjék néhány csirkefogó szemtelenkedése miatt.

Ez a Fábrián féle beszéd rámutat a kérdés lényegére. Most már tudják a hatóságok is, hogy mi az oka a balatoni rossz szezonnak. Az emberek (zsidók, nemzsidók egyaránt) nem szeretik, ha pihenés közben moleztálják őket. Inkább lemondanak a »pihenésről«, főleg a Balatonnál. Különböznél a hatóságok sem sokkal jobbak, épen a napokban beszélte el egy ott nyaraló ur, hogy a zsidó vendégeket kényszerítik arra, hogy nyilaskeresztes borbélyokat és hasonló foglalkozásukat vegyék igénybe.

Míg világszerte nagy idegenforgalmi propaganda folyik Magyarország javára, addig a Balatonnál elkergetik nemcsak a külföldi vendégeket, de a különben benszülött, nyilaskeresztes felfogás szerint »idegen« zsidókat is a magyar tenger parijáról.

Békéltető tárgyalások a Zs. N. Szövetség és a Mizrachi ardeali központja között

Az Erdélyi Zsidó Nemzeti Szövetség és a Mizrachi országgrási központjának delegátusai, Dr. Fischer József emblete alatt vasárnap összeültek, hogy a két szervezet között felmerült ellentéteket és az ezzel kapcsolatban felmerült vilás kérdéseket békésen intézzék el. A tárgyalások során egyelőre tisztán elvi kérdésekben jutottak a Mizrachi által előterjesztett kívánalmak alapján megállapodásra. A részletesen kidolgozandó és a két szervezet kereteit és jogkörét, valamint az együttműködés gyakorlati kerestülötletét egy harminc napon belül összeülő és közösen kiküldendő bizottság fogja letárgyalni. A Zs. N. Szövetség vezetősége már eddig is kijelentette, hogy a Mizrachi szervezet nagy jelentőségét elismeri és méltányolja és elsőrendű kötelességének tekinti, hogy a Mizrachi munkáját úgy erkölcsileg mint — a lehetőség határain belül — anyagilag is támogatja. Kijelentette azt is a Szövetség vezetősége, hogy távol állott tőle minden olyan akció, amely a Mizrachi szervezet presztízsét csökkentené.

— Hogyan hívták Löw Imánuel szegedi főrabbi őst? A »Jüdische Rundschau« egyik számában Löw Imánuel arról írt, hogyan hívták őst, a híres prágai rabbit. »A Hoher Rabbi Löw neve nem Liwa, hanem Löw. Ezt a szót annak idején Léf-nek ejtették ki és így került a jót betű a héber leírásba. Az alef a középkori német zsidó helyesírás jele és hangosan ki nem ejthető. Tehát a Liwa szó helytelen. A helyes: Löw.

Fuchs Mancsi tűzőszalon
elköltözött Oradea, Str. Rimanóczy 12 sz. alá.

Sabbatai Zwi álmessias hívei, a dönmék, 1666 óta

Táncsal és nagy mulatozásokkal ünneplik a Tiso Beavot Smyrnában

Sabbatai Zwi hívei még ma is tartják a régi tradíciók egy részét, bár mohamedánok. — Hogyan folyik le egy ilyen Tisobeavi ünnepség? — Amikor egy dönmét elrabortak, egy leány miatt. — Csodálatos szekta, amely kiveszőben van. — Kik a dönmék?

Mit jelent ez a szó: „dönmé”? Török szó, fordításban: szakadárak. Sabbatai Zwi követői, akik 1665 után felvették a mohamedán hitet, legnagyobb részben Szalonikiben, Adrianópolisban, Konstantinápolyban és főleg Smyrnában élnek. Titokban követik a zsidó rítusokat és héber nyelven végzik éjtatosságukat. Sabbatai Zwit ismerik el Messiasuknak és a Mindenható inkarnációja: Ab hó 9 ike, a próféta születésnapja, náluk nagy ünnepnek számít. Anyanyelvük a török, de imáiknál a héber, arameus és spanyol nyelvet is használják. Ma már nem él több közülük, mint 15 000 lélek. Intelligenciájuk és élelmességük folytán az 1908 évben lezajlott új török forradalomban nagy szerepet játszottak. Sok hírneves török politikus került ki soraikból. Amikor 1912-ben Saloniki görög uralom alá került, kivándoroltak Konstantinápolyba, ahol a világháború alatt nagyszabású szállításokat eszközölték. Salonikiben üldözték őket, mint „ördögök”-et, azért a grand rabbihoz fordultak, annak igazolására, hogy zsidó leszármazásúak. Azonkívül, hogy gyermekeiket egyesek héberül tanítják, különben semmi hajlandóságot nem mutatnak arra, hogy visszatérjenek a zsidósághoz. Sabbatai Zwit úgy tekintik, mint aki megmentette őket, a zsidó törvények tartása alól.

A smyrnai dönmék Sabbatai Zwi hívei Ab 9-én vidám mulatozások közepette ünneplik a »messias« eljövételét

1927-ben Esriel Carlebach zsidó író meglátogatta őket és leírja életüket:

— A smyrnai zsidónegyedben csillagfényes augusztusi éjszaka van. Tisobeavot ünneplik. A Tóra szekrényekről levették a függönyöket és fáradtan földönülő zsidók, mezítláb ülnek és gyászolnak. Kicsiny gyertyák fénye imbolyog és hatalmas, fantasztikus árnyak rajzolódnak a háttérre. Egyik író és

jajongó hangon recitálja az imákat, a többiek zsongva mondják utána a szavakat.

A zsidó lakta uccák kihaltak. Az udvarokban üresség, a szobákba, ahova belehet pillantani, a tükrök letakarva, a lakást díszítő képek, szőnyegek egy sarokba összehordva. Ugy néz ki az egész körryék, mintha valami járvány tombolt volna az uccákon, és minden házban lenne egy-egy áldozat. És mintha a lakók, valahol künn a városon kívül, egy hatalmas sírnál állnának, gyászolva elhunytjaikat. Az ajtók nyitottan állnak, sehol egy hangos szó, semmi gyermeklárma, semmi beszélgetés. Tiso beav. Bőjt.

Néhány lépéssel arább, egy nagy széles udvar, a házban élénkség és vígság, fényes kivilágítás, edénycsörömpölés, ünnepélyes hangulat. Körben ülnek asszonyok, férfiak, gyermekek. Esznek, isznak vidáman, egymást kínálgatják édességekkel. Ünneplik Tisobeavot.

300 esztendővel Sabbatai Zwi születése után, ünneplik a „Messias” jövetelét, a ismíri messiasét. Nem hittem volna, ha nem látom, hogy a „dönmék” ennyire tartják hagyományaikat. Nem hittem volna, hogy a zsinagógától néhány lépésnyire fogok olyanokat találni, akik dinom-danomoznak Ab hó kilencedikén, amikor a zsidóság mélyen és keserűen gyászol.

Akik az asztal körül ülnek, néha-néha egy hangos szót mondanak héberül, vagy spanyolul, különben törökül beszélgetnek egymással. Amint kísérom mondja, az énekek, vidám dalok, az Énekek Énekének egy-egy ellopott sora, vágyakozások, a piros ajkáról és a fekete szakállak közül bugyborékolva törnek elő. Azután vízzel telt edényeket hordanak körül, megmossák ujjuk hegyét, majd egy asszony felkel tőlőtől és elkezd letakarítani az asztalt. Azután felém fordulnak kérdően. Amíg ettek, nem sokat hederítettek rám, de most, hogy valami máshoz akarnak fogni, bizalmatlan te-

kintetükkel találkozom. Kiséromhöz, egy spanyol zsidóhoz fordulnak, aki az egyik dönmé gyermekét tanítja héberre, s amikor megnyugtató választ kapott, akkor barátságosan tekintettek reám.

Arab Korán-kötetek és francia könnyű regények a dönmék olvasmányai

A szobából, amelyben eddig ültek, ki-mennek. Átmennek egy másik helyiségbe, amely az udvar hátsóbb részében van. Belépünk mi is ebbe a szobába. Semmiben sem különbözik attól, amelyből kijöttünk. Csak a fal mellett áll egy hatalmas könyvszekrény. Már néhány férfi ül itten, alacsony padokon. Egymással beszélgettek, de amikor beléptünk, elhallgattak. Odalépek az üvegajtós könyvszekrényhez és megnézem az össze-visszaságban levő könyveket. Néhány Korán-kötet, arab munkák, egy Voltaire-kötet, egy könyv Maupassantól. Nehéz elképzelni, hogy mohamedán szentkönyvek mellett francia regények fektüdjének. Hozzá akarok nyulni az egyik kötethez, de egy kéz gyengéden megfogja a kezemet és kijelenti, hogy: tilos.

Elpirultam és bocsánatot kértem...

A helyiség kivilágosodik, mert sok petróleumlámpát hoznak be a szomszédból. Ünneplőesség lesz urrá a helyiségben. Ekkor megjelenik a rabbi kemény kalapban van, mert Kemál pasa nem engedi viselni a turbánt. Pedig érezni lehet, hogy az jobban hozzánőtt lényéhez és nehéz elviselni neki ezt a modernizálást. Salonikiből származik, ahonnan az 1924 évben kitört nagy tűz után elmene-kült. Az utolsó dönmé közül való, akik elhagyták Salonikét, hogy Smyrnába költözzenek.

— Valóban nincs egyetlen egy „dönmé” sem Salonikiben? — kérdezzük.

— Nincs, egyetlen egy sem.

— De hiszen több mint tizezren voltak.

— Igen, de elköltöztek, részben Konstantinápolyba, néhányan ide és néhányan görögök lettek. Kizártuk őket a közösségből.

Nincs nagyobb bűn közöttük, ha valaki idegen környezetből nőül és elhagyja a dönmék szektáját.

Fantasztikus emberrablás egy dönmé-török vegyesházasság megakadályozására

Egy érdekes és fantasztikus történetet hallottam egy dönméről, aki a világháború alatt szerelmes lett Konstantinápolyban egy török nőbe.

A saloniki-i dönmék között óriási feltűnést keltett az ügy és egy küldöttséget menesztettek Konstantinápolyba, hogy a fiatal

Páris kis zsidói

Egon Erwin Kisch, a „rasender Reporter” aki mesteri tökéletességgel adott nivót és mély értelmet a reportázsnak, most ünnepelte 50-ik születésnapját. Ez alkalomból, párisi kiadója egy könyvben kiadta legnagyobb szerűbb husz riportját, amelyet 25 esztendő működése alatt írt. A világhírű riportert egyik mesteri kis munkáját, nagyszerű szemének és ítélőképességének ezt a kis gyöngyszemét itt adjuk:

»Kóser«

Valóságos polgárháború folyik a kóser szó körül a Quartier Saint-Paul élelmiszerüzleteinek tábláin. Eddig azt hihette mindenki, hogy ez a szó azt jelenti, hogy az ételek a rituális előírásoknak megfelelnek, hogy a mi nem kóser, az trélli és hogy a kóser szót nem lehet fokozni.

Most azonban kiderült, hogy a kóser szónak számos fokozata van. A Rue de Ecouffes egyetlen hentesüzletén van csak egyszerűen így a három héber betű: kóser. De a mellette levő charcuterie cégtáblája sokatmondóan kacsinál s azt jelenti: „emesz kóser”, vagyis én valóban kóser vagyok.

De ez még semmi. Az utca másik oldalán van egy üzlet, amelyre ki van írva: Schomre hadas”, vagyis a vallás igaz őrzője. Innen még a legorthodoxabb zsidó is nyugodtan veheti a húst. De a szárnyast is, amit a cégtábla így hirdeti: „Jofesz Volailles”.

De még tovább is mehetünk. A sarkon van egy olyan mézszáros, akinek a cégtáblájára ki van írva, hogy ő bizalmi üzlet, vagyis „Maison de Confiance”. De hogy még jobban megnyugtassa az aggodókat, azt is hozzát teszi, hogy „Haschgoche von bewussten Row Horaw Reb Joel Halewi Herzog, schechito”, ami azt jelenti, hogy Herzog főrabbi rituális felügyelete alatt áll.

Téved azonban, aki azt hiszi, hogy a héber cégtáblákon francia szövegek nincsenek. Az „Adas Jisroel” szó mellett rögtön ott áll a másik: „Boucherie moderne”.

Nézetem szerint azonban legmegbízhatóbb mind között a Haifa című vendéglő a Rue Vielle du Temple utcában. Mert először is az oltani étlapon ki van írva „Koscher lemhadrin min hamhadrin”, ami azt jelenti, hogy a legszigorubban szigorúnak is kóser, másodsor pedig a héber szavak francia fordítása nem olyan modern, mint többi vendéglő és mézszárosé. Itten a Haifa vendéglőben a fordítások szószerintiek. Az ajtóra ez van ráírva: „Fermes la porte, s. v. p.”. És minthogy a vendégek nem mind tudnak jól franciául, alatta ott van a zsergon fordítás: „Bitte zu fernachen der Tür beim Herausgehen”.

Macesz

A macesz szó franciául így szól: „Pain azymé”. Soha egy berdicsevi maceszt sütő nem álmodta volna, hogy az unokái Páris góttójában folytatni fogják a mesterséget és

hogy az üzletek felett nagybetűvel ki lesz írva: „Fabrique du pain azymé”. Mózes annak idején a pusztai vándorlás keserűségeire való emlékeztetül rendelte el, hogy egy hétre rá kovásztalan kenyeret kell enni. Ma itt a párisi góttóban az egész éven át kapni maceszt és pedig nem mint ünnepi eledelt, hanem mint a legnagyobb csemegét, amit el lehet képzelni.

Napoleoni hangu proklamációk harsognak a macesz üzletekről. Az egyik jidis nyelven így szól — „Unsere neue mechanische Mazze-fabrik laut dem System von die amerikanische Mazzes, was werden gebacken sauber, von besten Mehl, streng kosher, die geschmackvollste Mazzes von ganz Paris. Fordert überall die Pariser Mazzes weil sie sennen garantiert. Jeder Mazze tragt die Nummer 1936. Wir haben bekommen a goldene Medaille in der Ausstellung von 1932. Die Mazze-fabrik ist unter der Haschgoche von Raw Joel Halewi Herzog”.

Egy másik házon zászló lóg rengeteg héber betűvel, zsergon szöveggel, mely a következő:

„Da in Hof hat sich geöffnet a neue Epicerie was verkauft sehr, sehr billig. Die beste und frische Szchojre. Überhaupt die beste Früchte und die grösste Eier, wie im Halles. Auch alle Weinen und pessachdige Produkten, behechscher Horaw Herzog. Es wird übergeschickt alles zuhaus. Ihr werdt viel Geld ersparen.”

„arúlot” elrabolják. Így is történt. Lefogták az illetőt, elrabolták és addig fogva tartották, amíg a török nő máshoz férjhez nem ment.

Hogyan folynak le az ünnepek?

De térjünk vissza a színhelyre.

A rabbi közben levelette kabálját és fehér köpenybe burkolózott. Leveszi kalapját és egy turbánt vesz fel. Egy gyermek átad neki egy zöld selyem vitézkötést és átcsavarja magán: ez Sabbatai Zvi ruházata. Emlékszem, Glückel von Hammeln meséli, hogy 1666-ban a hamburgi zsidók így mentek a bőrzére...

Elkezdnek énekelni, monoton hangon, tiszta spanyol nyelven. Azután gyorsul a melódia, szakadozott lesz, mintha minden percen félbeszakítanák. Régi vad táncok kísérezeneje ez. De nem táncolnak. Viszont így is elég nagy az ellentét az itteni hangulat, meg a közölt, amely néhány lépésnyire innen van, ahol zsidók gyászolják Áb hó 9-ét. De mégsem világmozgalom ez már. Kis hullámverés és nem tengerzugás.

Zsidó szertartásu mohamedánok

A lámpák még melegebbé teszik a hangulatot. A hallgatóság fáradt lesz. Nem is tudják talán, hogy mennyi van a szónoklatban és szertartásukban Spinozából, mennyi a chasszidizmusból, mennyi a kabalából és mennyi hamisítatlan zsidóságot prédikálnak itten. De a rabbi átírta azt a lelki saltomortalét, amelyet neki itt mutatni kell. Háromszáz év telt el már, amióta a leplezett álmisság elpusztult a börtönben. Hivet mohamedánok lettek... micsoda művészt kell a léleknek produkálni, hogy mindezt összefogja... csak zsidó lélek tudja ezt mind átélni és megemészteni.

Vége a prédikációnak. Ismét énekelni kezdenek. Majd imádkoznak. A rabbi a könyvszekrénynek egy rejtett részéhez ér és kitárol az ajtó, amely mögött nem Maupassant és Voltaire könyvei állanak, nem is ősi Koránok és nem arab kéziratok... Csak szent könyvek. Nekünk szent könyvek, A Midras, a Zohar és még más szent-ségek...

A férfiak kezükkel intenek, szívhez, ajkhoz és homlokhoz érnek, mélyen meghajolnak, mind mélyebben, mintha a könyvek előtt a földre akarnának borulni. Azután kiegyenesednek és bezárják a szekrény ajtaját. Ujra Maupassant regénye látszik csupán... és az ünnepek vége.

Így ünneplik a dönmék... Ab hó kilencedikét, Tisobeavot...

És egy utcai árusnál is láttam egy kedves plakátot, melyet a mellére tűzött és melynek a szövege a következő:

„David Sonnenbloum, was ist hier gestanden in Tor, hat sich gemacht a Butik in Hof von alles und verkauft billiger wie überall. Kommt herein sich überzeugen, werdt Ihr erstaunt werden, Raisins, Bananes, Oranges, Appyl, Barnes, Pommes de terre, Tomates, Cibelos, Karoties, Asperges“.

Ahol laknak.

Hol laknak a párisi zsidók? Mikor XV ik Lajos családjával együtt Versaillesből Párisba futott és a nagyurak és márkik Coblenzba szöktek, akkor a felszabadult zsidóság beköltözött a Quartier du Marais és a Quartier de Temple városrészeibe. Így lett gettó Párisnak ebből a negyedéből.

Az utolsó százötven évben a helyzet nem változott. A paloták megvannak a régicimerekkel és az arisztokratikus multtal, de ott vannak a zsidók is. Például: a Rue Charlemagne 118 ik számban lakott valaha Bianca királyné, szent Lajos édesanyja. Ma a palota első emeletén Madame Corenblum okleveles szülész nő lakik, a harmadik emeleten pedig Dávid Smulkovic, akinek az a foglalkozása, hogy a Madame Corenblum által világra hozott ifjakat Ábrahám szövetségébe felvegye.

A Rue Jardins de St. Paul 8-ik szám alatt lakott valaha az a férfi, akit Franciaország

Nyári sirámok egy fürdőhelyről, amiért a zsidókat megverik és az újságok megírják

Elmentem egy fürdőhelyre. Megérkeztem az állomásra és azonnal nagy szerencsém volt. Már az állomáson találkoztam egy panziótulajdonossal aki rögtön rámakaszkodott és nem akart lemenni rólam.

— No, most megcsiptem! Már régen keresek kutatók egy újságíró után, akinek kiöntehelem szívem keserűségét. Mert ezt nem lehet bírni tovább. Miért művelnek maguk újságírók, egynemely fürdőhellyel? Így például Magyarországon Siófokkal, nálunk pedig a bucovinai fürdőkkel. Az egész szezon tönkretelték. Még koldusbotra jutnak és mindenért az újságok és az újságírók a hibásak. Várjuk a szezon, mint a zsidók a messiást, és a penziók üresek, a villák kihaltak, az üzletek elhagyatottak... És mindez azért a sok irkálásért. Még azt kérdeznék, hogy miképpen? Ha a vonatban egy-két zsidót megvernek, ha néhány ablaklábát betörnek, ha... ha egy helyen egy kicsike bombácska robban, abból maguk rögtön megfőzik a pecsenyéjüket. Mindent megírnak azonnal. Hát kell ezt az egész világnak tudni?

Ezek az Önök újdonságai! Ha egy zsidót megvernek, az maguknak újdonság? Az szenzáció? Az egy világesemény? Hahaha! Hát kérdelem én Önt, mikor nem verték a zsidókat? Ezeket a jelenségeket, hogy egy mondjam, magasabb szemszögből, magasabb történelmi szempontból kell tekinteni. Érti ezt? Történelmi látáshoz?

Nem tudtam ezt a beszédfolyamot elállítani. Csak folytatta tovább: Emlékezzék a sponyol inkvizícióra! Gondoljon a chmielnicki pogromokra. Az orosz rémségekre, és ezeket hasonlítsa össze, azokkal a kis kilengésekkel amelyek most előfordulnak az egyes fürdőhelyeken. Semmi az egész azokhoz képest és maguk mégis hogy felfújják! Figyelmeztettem az újságírókat, hogy nem hallgatunk sokáig. Bemegyünk majd a lapokhoz és összetörjük a szerkesztőségeket. Összeromboljuk az írógépeket és széjjelszórjuk a kéziratokat.

— Mi már meg is szervezkedtünk. És összefogjuk majd a vendéglősöket a panziótulajdonosokat és ordítani fogjuk: le a szerkesztőségekkel! Le velük. És velünk tartanak majd a hordárok, a kocsisok, a fürdősök, a lakásközvetítők, a pincérek, a szakácsok, a tejesek, a mézárások. És jönnek majd a fürdőhelyek koldusai, akiknek ezentul nem lesz kiktől koldulni. És jönnek majd a környék parasztjai, akik nem tudják eladni a zöltsége-

épp úgy tisztelt, mint Szent Lajost: a legkevésbé sem szent Rabelais. Itt is halt meg ebben a házban. Ma a házat Jaques Axel Chevais bétkereskedő bérlé, kinek irodájában 16 hivatalnok dolgozik.

És így van, hogy a zsidó ünnepeken ez az előkelő városrész olyan, mint egy román vagy lengyel gettó. Minden táncsterem Jomkipurkor imaházzá változik. Alig van egy ház, ahol minden emeleten istentisztelet ne volna s a házak kapui előtt bársonyruhas flucskák és kis lányok várnak a leinolás befejezésére.

A kis zsinagógák női karzatán élénk disputa folyik a „Heint” című zsargon napilap legújabb regényfolytatásáról, ahol egy fiatal leányt minden másodnap leánykereskedők rabolnak el és minden harmadnap megmenekül. Olyan nyelven beszélnek egymással a zsidó asszonyok, melyet az idegen alig képes megérteni. Ez a mondat pl.: *meine Fles géhen schon in die Ecole* nem azt jelenti, hogy a lábai iskolába mennek, hanem azt, hogy a fia, fiús.

A zsidó vendéglők táblái remek egyvelegben mutatják a zsidó ételeket. Egyik helyen azt lehet olvasni, hogy Brojd a discretion, a másik helyen azt, hogy: Nüdelach avec paveau, vagy ezt a megjelölést, hogy tous les jours specialités de creplech. Mikor a szólet szót olvasom, eszembe jut, hogy ez a szó igazán francia eredetű, mert hiszen ezt az ételt péntek este melegágyba tették (chaud lit), hogy szombat is meleg maradjon.

ket és a gyümölcsöt (méregdrága áron) de nem maradnak majd el az orvosok, a professzorok sem. És jönnek majd a todrászok is, meg a manikűrös, pedikűrös, mosónők és szabónők is...

— És elindul majd a hadsereg és megtámadja majd a szerkesztőségeket. Kiöntjük a sok tintát, összetörjük a berendezést, az előfizetők jegyzékét tüzbédobjuk, mindent széjjeltörünk... vége lesz mindennek.

— Vagy pedig: nem irnak többé arról, hogyha egy zsidónak kellemetlensége támad, nyaralás előtt, után vagy közben! Különböztetnek is, most már vigyáznak a vendégekre. Először is megvizsgálattuk, hogy nem-e rabló. (Ömeri mondani, a panziótulajdonos, hogy a vendég rabló? Hát van náluknál nagyobb?...) Legyen vége az újságok rémmeséjének. Ha meg is vernek egy zsidót, valahol messze, hát mi van ebben... nem vagyunk-e goleszben?...

Ne irjanak többé a lapok sohasem ilyen kellemetlenségekről — mert ha igen, akkor baj lesz...

Ilyen bevezetés után, megkezdtem a fürdőhelyi kurátumot.

A fenyegetések „kiheverése” eltartott két hétig. Azután hazatartam és beültem a redakcióba. Megírtam róluk, ami nekik fáj... mi fájunk nekik... mi...

Zsidók árja filmeket forgatnak!

A csehszlovákiai filmipar nagyon büszke. A „Port Arlur” filmet fogják forgatni, amely két oldalról is nagy érdeklődést kelt. Először is: ilyen nagyértékű filmet még nem forgáltak a Csehszlovák köztársaságban. A német és francia verziók összesen 10 millió cseh korónába kerülnek. (Körülbelül hatvan millió lei) Másodszor: a filmet a német propaganda-minisztérium közvetlen felügyelete alatt készítik. A filmcég Guhse nevű rohamosztagos vezetőt angasztotta, hogy a német verziót vezesse. Természetesen az árjaparagrafiust a legszigorúbban keresztülvizslik. És a két „érdekes” momentum mellett a harmadik a legérdekesebb. És pedig az, hogy a filmet készítő cég nem valami cseh vagy német, hanem, hanem... zsidó. Névszerint: Lustig és Auerbach. Mi következik majd a végén? Hogy egyetlen zsidó szem sem láthatja majd ezt a csodaművet, amelyet színárják készítenek színzsidó pénzen. Talán, talán, még Lustig és Auerbach urak sem nézhetik meg azt a filmet, amelyre 10 millió cseh koronát költöttek? Az még hagyján, hogy nem látják majd a filmet, de mi lesz, ha a befektetett pénzt sem fogják viszontlátni?

Nem fogják ordítani a Gauletterrel együtt: Heil Hitler!

A lábizzadás ellen biztos szer a Csanda-féle „PODEOL”

A lábviz után a lábat bepoddolozva, azonnal megszűnik a legerősebb lábizzadás, égető érzés, puffedség. A kisebzett lábat meggyógyítja, a bőrt puhán tartja, a járást végtelen könnyíti, szagtalanít.

Kapható: gyógyszerárban és drogériában.

Készíti Csanda gyógyszerár, Oradea.

HIREK

„Népünk“ cikkeinek utánnyomását csakis a forrás megjelölésével engedjük meg.

Naptár 5696

Péntek: Av 12, július 31.

Szombat: Av 13, augusztus 1, — 4: פרק ד'

Heti szidra: ואתחנן

Heti haftóra: נחמו נחמו

Szombat kezdete:

üzlet bezárás 7:45.

gyertyagyújtás 7:55.

Istenisztelet kezdete 8.00.

Szombat befejezése 9.00

Képek a forrongó országból...

Egy hős, aki önmagát legyőzi

Smilansky írja a „Bustena“-ban:

Különleges hőstességgel viselkednek a zsidó autóvezetők. Hallatlan nagy lélekerő kell ahhoz, hogy órákig üljön valaki a volán mellett, abban a tudatban, hogy minden fa mögül a halál leselkedik rája. De az a zsidó „paraszti“ réteg is nagyszerű hősiességről tett tanúságot, akik künn a földeken most érezhetik először, mi az, a földdel szorosán egybeforrni. És mi az őnuralom. A palesztinai nyugtalanságok három hónapja alatt a zsidó telepesek egyetlen arab tiltóvénnyel sem oboztak a legcsekélyebb kárt sem. És egyetlen arabnak sem görbült meg a hajszála, aki a zsidók között békésen forgolódott. Ha a zsidó kolónia melletti arab faluban beteg lett egy arab gyerek, nyugodtan hozta a kolonabeli zsidó orvoshoz. Sürgős esetekben a zsidó orvos elment az arab faluba. Tudjuk, hogy a külföldi sajtóban vannak hangok, amelyek azt mondják majd: *miért nem állnak bosszút a gaztettekért?* Ezek elfelejtik, hogy nem vérbosszúért lihegő zsidó csöcselék lakja ezt a földet, hanem egy sokézeréves kulturnép ivadékai. A „bosszuállítás“ sohasem volt népi sajátosságunk. Mi nem tudunk megölni egy embert azért, mert ahhoz a fajhoz tartozik, amelyik ellenünk tör. Mi nem tudunk egy fát tövestől kicsavarni, csak azért, mert ők lötkretették fáinkat. Boldogak vagyunk, amiért a zsidó őnuralom és egység a zsidó névnek világszerte dicsőséget szerzett. Ez volt legjobb fegyverünk ellenségeink ellen, akiknek bizonyára az volt legnagyobb vágyuk, hogy provokáljanak bennünket. Ez a viselkedés az angolok előtt is emelte tekintélyünket. Nem kezelhetnek bennünket úgy, mintha mi is egy félvad nép volnánk. *Si mi továbbrá is türelmet kell mutassunk.* Nem szabad elfelednünk a holnapot, a márt. Mert hiszen a holnap sokkal szebb lesz, mint amilyen a tegnapi volt. Ez kétségtelen.

A Siralom falánál

A „Davar“ a következő leírást közli, egy a Siralomfalnál tett látogatással kapcsolatban. — Ezekben a napokban elfogott a vágy, hogy meglátogassam a Szentfalat, hogy bejárjam a keskeny utcákat, amelyeken keresztül vezet az út. Kora reggel a jaffai kapuhoz mentem. Az ég olyan mint régen, de nincs tolongás, a főzelékárusítók visongása, a tevehajcsárok hangja sem hallik. A Chuvra-

zsinagógából kihallatszanak az imák. Különböző irányból jönnek imaköpenybe burkolt — főképpen szefárd — zsidók, akik valamennyien a siralomfalhoz igyekeznek. A Fálnál hófehér köpenybe burkolva áll a falfelé fordulva egy szefárd zsidó és sir. Az előimádkozó hangja messzire hallik. Az asszonyok a fal másik végében, csókolgatják a köveket. Mindenféle nyelven imádkoznak: spanyolul perzsául, törökül, sőt még arabul is. Egy eszelős, beteg szefárd odaszól hozzám: *Látod amott áll egy chaluc rövid nadrágban, feltűrt ujakkal, ott lesz valami. Valami, ami kinő a sok bozót közül.*

Vizvezeték és rádió

Ebben az évben két olyan változás történt Jeruzsálemben, amely bizonyos szempontból korszakosnak mondható. Az egyik: a bőséges víz, a másik: a saját rádióleadóállomás. Vanak, akik jól emlékeznek arra az időre (hiszen nem is volt régen), amikor nem volt elég víz a mosdáshoz. Ma már alig emlékeznek erre az időre, főleg azok, akik elegáns fürdőszobáikba, kényelmesen aláállanak többször napjában a tus alá. Egy öreg néni ke büszkén mulgatja ismerőseinek, hogy a „Ceno urenu“-ban tisztán olvasható, hogy akkor jön majd Messias, amikor Jeruzsálemben bőségesen lesz víz.

Épen olyan „magától érteődő“ az, hogy naponta háromszor jelentkezik a jeruzsálemi rádióállomás. Előbb az angol hang recsegt: „Here is Jerusalem calling“. Ezután jönnek a „harcéri“ jelentések, az arab frontról, utána megszólal a héber szpiker: *Hazinu lekol Jeruslaim, salom aléchem* ez a szó „hazinu“ ismerősen cseng a zsidó füleknek, hiszen ezzel kezdődik a heti szidra, amely áldást és átkot mond azokra, akik nem tartják az isteni parancsokat. Azután jön a szép keleti zene... Csodálatos, hogy milyen természetességgel forgatják a rádiót a hallgatók, hogy hallgassák a jeruzsálemi leadót. Pedig az egész, alig néhány hónapos...

Tragikus emberi epizódok

Bachman Klantareff 29 éves egyetemi hallgatót szíven lötték. Megsebesítették Chaim Jelovskyt jesiva bocheri is. Amikor a rendőrség felkereste kihallgatás céljából, akkor Jelovskyt a „Merchez horáv“ jesivában találták a gemore mellett és tanult. bekötözött megsebesült lábbal. Néhány héttel ezelőtt megtámadták Buncy nevű tel-avivi kereskedőt Jaffában. Ali Chasan Iszbi nevű 23 éves arab asztalosmunkás addig ütölte a szerencsétlen zsidó fejét, amíg annak koponyáját széjjelzúzta. Egy rendőrtiszt és egy arab rendőr tanuskodtak, hogy a gyilkos arca véres volt azoktól az ütésektől, amelyeket Buncytól védekezés közben kapott. A gyilkost egy zsidó rendőr fogta el. A bíróság előtt azzal védekezett a gyilkos, hogy a zsidó provokálta. Ez teljesen lehetetlennek bizonyult, mert szinarab lakta utcában nem kezd ki a legbátrabb zsidó sem. Tizenöt évet kapott. (Ha csak nem jön közbe valamilyen amneszília!) A halszállítmánnyal, amelyet a jeruzsálemi zsidó utcában széjjel kapkodtak, mert hiszen húst nem lehet már régebb idő óta kapni, három embert öltek meg és huszonhárom súlyosan megbetegedett. Kiderült, hogy arabok megmérgezték a halszállítmányt.

Epizódok, amelyek rendkívül tragikusak, de nem végzetesek. Egyéni tragédiák, de a zsidó építkezés azért tovább folyik rendületlen kitartással.

Epilepsziában szenvedők

Végre felfedezték az ön betegségének is a gyógyszerét. Most végetértek már végre az eszméletlenségi rohamos, a rettenetes görcsös rángatózások. Azok, akik ebben a kegyetlen betegségben szenvedtek, most megszabadultak testi és lelki fájdalmaiktól.

Ami mindenki előtt teljes lehetetlenségnek tűnt, az ma megvalósult, az epilepsziás betegek 90—95 százaléka gyógyítható, hála a híres amerikai „Donhide“ nevű gyógyszernek.

A betegek milliói a világ minden rézében az orvosok által az epilepszia összes eseteire előírt „Donhide“-kezelésnek köszönhetik gyógyulásukat.

„Donhide“ kapható a vezérképviselőnél: Császár D. gyógyszerterárában București, Calea Victoriei 124. Vidékre 200 lei utánvét mellett küldünk.

Exclusiv nyári ruhaanyagok:

Selymek, burettek, vásznak olcsó

szabott árakban Kertész divat-áruházban, Piaja Regina Maria 1.

— Diszkvalifikálás a berlini Olimpiád miatt. Deutsch Judithot, a bécsi híres uszóbajnoknőt, az osztrák uszózövetség diszkvalifikálta Deutsch Judith ugyanis kijelentette, hogy zsidó létére nem megy Berlinbe az Olimpiászra.

— Egy második radomi per. Radom. Julius 20-án a radomi hadbírótság előtt újabb pert tárgyaltak öt paraszt ellen, akik 1935 november 29-én Klowban — Prytyk mellett — megtámadták zsidókat. Az eset úgy történt, hogy november 29-én a Prytyk és Odrzywol városok között nyugtalanságok törtek ki a parasztság körében. Az Odrzywol városában levő zsidók elmenekültek. Három menekültekké teli kocsinak sikerült a városba jutni. A negyedik kocsi körülbelül harminc zsidó ült, kiket elfogtak a parasztlakosok és a leg-súlyosabban bántalmazták őket. Montsz Poznanszky nevű zsidó sebesült néhány napra rá belehalt a kapott sérülésekbe. Hers Wrubleszky hat héttel feküdt élet és halál között. Elvesztette beszélőképességét. Melech Montag nevű sakter is súlyosan megsebesült. Voltak akiknek karja tört el, vagy lába, sebesülés nélkül egy sem menekült meg. Most kezdi a radomi bíróság tárgyalni az ügyet.

— Aki jól akar étkezni, keresse fel Bucureștiben, Str. Emigratului 8 szám alatt, a Targul Lapuşról elszármazott Herskovits Samu orth. kóser vendéglőjét.

— A prágai zsidóság kitérésai statisztikája. Prágából jelentik: A zsidó hitközség újabb jelentés statisztikai jelentése szerint 1935-ben Prágában 187 személy hagyta el a zsidó vallást. Ezek közül 140-en felekezett-nélküliek lettek, 29-en római katolikusok, 10-en evangélikusok és 8-an csehszlovák vallásúak. A zsidóság kebelébe 1935-ben mindössze 50-en léptek be és pedig 18 férfi, 25 nő és 7 gyermek.

Olcsón nyarálhat BULZ községben, (Iadvölgy állomás) Silberstein Bernáthnál. Gyönyörű vidék, klimatikus levegő, 500 méter a tenger felett. 25%-os vasúti kedvezmény. Szigorúan orth. kóser konyha. Sinautó csatlakozás a remeci Stána-ra. Felvilágosításért forduljon: Silberstein Bernáthhoz, Bulz. Gara Valea Iadului.

— Saját gyártmányu cipőt, garanciával legolcsóbban vehet SZIRMAY-nál, Oradea, Sas-palota.

Az erdélyi zsidók találkozóhelye!

Megnyílt

BERKOVITSNÉ

(Oradeáról)

orth. kóser étterme

BUCUREȘTI,

Str. Lipscani 7.

Elsőrangú erdélyi konyha!

Az oradea-i SZILÁGYI-féle

orth. kóser zsidó fiuinternátus

felvesz az 1936—37 tanévre benlakó és bejáró növendékeket. Az internátusban a tanulók okleveles tanárok gondos vezetése mellett teljes testi és lelkifejlesztése biztosítva van.

Az intézet igazgatója Dr. SZILAS zsidóliceumi tanár.

Érdeklődők. Oradea, str. Delavrancea 17-hez forduljanak.

Miért mosolygott Mona Liza?

Meri tökéletes egészségnek örvendett ami beragyogta egész arcát és évszázadokon át halhatatlanná vált híres mosolyával. A nő szervezete egy roppant érzékeny gépezet, az ovarialis mirigyek hiányos működése sorozatosan vonja maga után az egészségre káros zavarokat: fejfájást, hányásokat, ideges hevüléseket, hogy a menstruáció vagy klimaktérium (változó évek) időszaka a nő számára elviselhetetlen kálváriát jelent.

Amlóta Amerikába a „Menoklin” új gyógyszerkészítményt felfedezték, azóta ugyiszólván végetértek a nők szenvedései. Mert a „Menoklin” megszünteti mindazokat a morbid jelenségeket, amelyek a nő kritikus korában feltűnnek is teljesen megszünteti az összes kínzó fájdalmakat, miáltal a nő újból visszanyerheti lelki nyugalmát és egészségét.

A gyógyszer kapható: Császár E. gyógy-szerárában, București, Calea Victoriei 124. Vidékre 125 lej utánvétellel küldjük.

— Kik utasították vissza a heidelbergi egyetem meghívását? A heidelbergi egyetem 550 éves évfordulójára meg az összes külföldi egyetemeket. Ezek közül a meghívást a következők utasították vissza: *Anglia*: Oxford, Cambridge, Seffield, Birmingham. Mikor ezek a lemondások beérkeztek, a többi angol egyetem meghívását visszavonták. *Hollandia*: Amsterdam és Leiden. *Svédország*: Lund. *Norvégia*: Oslo. *Sófia*: Bazel U. S. A. Virginia, Yale egyetemei és még tucat. *Belgium és Spanyolország* egyetemeit már meg sem hívták, mert a megindult bojkottmozgalom folytán biztos lemondásra számítottak.

— **Siesta Szanatórium Budapest,** I. Ráth György ucca 5., a főváros egyik legideálisabban fekvő gyógyintézete. *Bel- és ideggyógyászat, sebészet, szülészet, nőgyógyászat, urológia, stb.* Röntgen, kémia és mikroszkopiai laboratórium. Elektrocardiograph (szívvizsgáló). Krogh féle alapanyagcsere vizsgáló készülék. Enterocleaner (bélfürdő). Modern vizsgyógyintézet. Orvosilag vezetett vilányüzemű konyha. Elsőrendű ellátás. — 9700 négyszögöles park. — Olcsó árak!

— **Ki fizeti meg a palesztinai angol haderő ellátását?** *Londonból jelentik:* Az angol alsóház egyik legutóbbi ülésén kérdést intéztek a gyarmatügyi miniszterhez, arra vonatkozólag, hogy ki fizeti meg Palesztina megvédésének költségeit? A miniszter kijelentette, hogy 50.000 font többletkiadást jelent ez, amelyet a gyarmatügyi miniszter kell megfizessen a hadügyi tárca javára. Elhatározták, hogy végeredményben a többletet a palesztinai kormány kell megfizesse. Ezt természetesen könnyen tehetik, mert a kormánynak tudvalevőleg budzsétáris többlete van.

— **Constanța-ban, a »Tel-Aviv«,** legjobb hírnévnek örvendő és szigorúan orth kóser vendéglő, *Sr. Traian 14. szám* alatt. *Melamed Igrác* (Sibiu) irányítása mellett, megnyitott. Elsőrangú ardeali konyha. Olcsó árak. Szükség esetén megfelelő lakás.

Özv. Stern Sámuelné

(volt Amsel)

Orth. kóser vendéglőjét

ORADEA, str. Nicolae Iorga 19 alá (volt Berkovics vendéglő) helyezte át

Esküvők és bankettek rendezését emeleti külön teremben vállalom

Utazóknak és abonenseknek nagy árkedvezmény!

A „mi van eladó” szintén az áriaparagrafus alá került

Ismételjük azt, amit már többször állítottunk. Hogy nem lehet letagadni, hogy a német, alapos és pontos nép. Ott nem lehet semmit sem „elschwengolni”, ott nem lehet valamit úgy intézni, mintha elfeledkezhetnének róla. Így például a handlépar. Ez megvevett foglalkozás csaknem az egész világon és meri nem akartak vele sohasem sehohol foglalkozni az „uralkodó népek” odadobták koncnak: a zsidóknak. És a zsidó, mit tehelet egyebet. Ugyis rutinja volt és van a vándorlásban, úgy is a jövés menés szomorú kenyerét eszi évezredek óta, elkezdte járni a maga útját, az egyes országok országutján keresztül és mindenütt összeszedték az ócska rongyokat, nadrágokat, mellényeket és mindazt, ami a „mi van eladó” szóra kikandikált az egyes háztartásokból.

Most az alapos németek megkezdtek innen is kiszorítani a zsidókat. Az „Angriff” a horogkeresztesek legradikálisabb orgánuma, azt írja, hogy a német 16.000 rongyszedő körülbelül egy milliárd márkát forgalmaz egy évben. Ez sok ahhoz, hogy a zsidók kezén maradjon. Ezért azt ajánlja, hogy a 16.000 rongyszedő szervezkedjék meg, (nagy részük persze árja), akik e szervezkedéssel „erejük és jelentőségük” tudatára ébrednének. Ezen túl tehát itt is háttérbe szorulnak a zsidók. Le a zsidó handlékkal Hitler boldog országában. Ezt is faji alapon szervezi meg a német a'aposság. És még a rongyot sem szedhetik többé a zsidók. Még a rongyot sem. Csak a sátorfájukat szedhetik és mehetnek a népek országutjára, hogy valami ócskát, valami kerservest találjanak. Bár — sajnos — még „ócska” országunkat sem akarják visszaadni. Még ott is üldöznek bennünket az arabok...

A Cionista Actionskomité július 25-én összeült Zürichben. *London.* A cionista executive elhatározta, hogy ezévi szezsióját Zürichbe hívja össze. A megnyitás július 25-én történik. Elnökkölni *M. M. Ussischkin* fog. A londoni executive, *Weizmann* az élen, résztvesz a gyűlésen. Körülbelül 80 tag jelenlétére számítanak. Itt említjük meg, hogy az executive Londonban tartózkodó tagjai gyűlést tartottak Londonban, ahol a repülőgépen Palesztinából érkezett *David Ben Gurion* referált a palesztinai helyzetről. *Ben Gurion* többek között arról is tájékoztatta az executive-t, hogy az arab sztrájk tulajdonképpen összeomlott már. Ami most még van, azok csak „bátorító” jelenségek, amelyek a nem-hivatalos arab executive kedvéért van, amely most Londonban időzik. A „*Deutschen Allgemeinen Zeitung*” azt írja, hogy az arab sztrájk összeomlóban van és likvidáció alatt áll. A német sajtó, amely különösen jól van értesülve a forradalmi megmozdulásokról, a sztrájk teljes összeomlásáról közöl részleteket. Az arabok elvesztették a gerilla-harcot. Az arabok nagy presz'izsvesztéséget szenvedtek, mert hiszen tulságosan exponálták magukat az arab vezérférjak. Közlik a német lapok azt is, hogy az arab nagybank két fő bontású arab vállalkozó ellen csődnitási kérvényt adott be a hatóságnál. Ha nem fognak különleges intézkedéseket tenni, akkor nagy összeomlások lesznek az arab gazdasági körökben. Az arabok negyedéve nem fizetik a lejárt váltókat, hanem azok fizetését a nyugtalanságok utánra ígérk.

— **A délafrikai németek ellenzik a zsidók bevándorlását.** *Cape-Town.* A „*Deutschafricaner*” című német ujság, amely Fokföldön jelenik meg, cikket közöl arról, hogy nem szívesen látják a zsidó bevándorlókat. „Bár Délafrika szívesen látja a német bevándorlókat” — írja többek között a lap — „de meri sok közöttük az „idegenvérű” zsidó, azért beadvánnyal fordultak a kormányzathoz, amelyben kéri a bevándorlási törvény megváltoztatását, a zsidók hátrányára”.

Asszonyom ön megérdemli, hogy szebbé és bájosabbá tegye külsejét

Első lépés ehhez bőrének rendbehozása, amit a hirtelen jött tavasz tönkretett s ma tanácstalanul áll, hogy mit is használjon. A modern kozmetikai eredmények azt igazolják, hogy arcának tökéletes rendbehozására legalkalmasabb a 2 számú Floreal krém, amely a legelrontottabb arcbőrt is 10 nap alatt megtisztítja a szeplős, pattanásos, májfoltos arcot a legbámulatosabb módon széppé varázsolja.

A Floreal 1. sz. krém a Floreal fényvédő puderrel használva nem engedi a szeplők kifevetelét arcát bársonyossá, üdévé teszi, táplálja az elhasznált bőrsejteket utánpótlással, a meglevő ráncokat kisimítja és petyhüdt bőrét rugalmassá teszi, egyszóval új külsőt kölcsönöz.

A Floreal krémei télegyentént 40 lej, puder 30, 50, 90 lej. Főlerakat: Pap drogéria, Oradea, Bul. Reg. Ferdinand 9. Naponta postai szétküldés.

— **A zsidók letelepedése ellen küzdenek Cyprus szigetén.** *Athén.* A különben nem zsidóellenes „*Prota*” című görög napilap erőteljes támadást intéz a cyprusi zsidó letelepedés ellen. Évek óta folyton növekedik a gyárosok, földbirtokosok és nagykereskedők letelepedése. Folyton növekszik azoknak a száma, akik a rossz gazdasági viszonyok miatt eladják birtokaikat. A mi görög szigetünkön egy folyton növekvő zsidó kolonizáció erősödik, mert több biztonságot nyújt Cyprus, mint palesztina, ahol az arabok nyugtalankodnak. Folyton változik a sziget etnikai összetétele, amelyet az angolok előmozdítanak, mert ez az ő érdekeiket szolgálja. Ha a zsidók bevándorlása tovább tart, akkor az ottlakó görög lakosság érdekei a legnagyobb mértékben veszélyeztetve vannak. Nem fognak elfeledkezni arról, hogy alkalomadtán megmutassák hatalmukat. (Így ír az athéni ujság!)

— **50.000 zsidó van a palesztinai önkéntes zsidó hadseregbe beszerezve.** *London.* A „*News Chronicle*”, nagy angol ujság, rendkívül érdekes hírt közöl tudósítója tollából, aki most érkezett vissza Palesztinából. *A szentföldön a zsidó Ujság önkéntes katonai formációkba van tömörítve. Nem kevesebb, mint 50 000 ember van beszerezve, ebbe a zsidó önkéntes hadseregbe. Jól megorganizált erődítmények és betonfedezékek fölött rendelkeznek, több rádióleadójuk van és kitűnő jelző szolgálataik. A csapatok legmodernebb gépfegyverekkel, kézigáratokkal, bombákkal és municióval vannak felszerelve, és az egészségügyi szolgálatuk is mintaszerűen van megszervezve. A védősereg sejtrendszer alapján van beszerezve minden egyes sejtéhez hét ember tartozik. Titkos tanács áll a szervezet élén, amely valamennyi zsidó szervezetből rekrutálódik. A több száz zsidó telepeken működésben levő mezőgazdasági traktor kevés változtatásokkal átalakítható páncélcsoikká. A tudósító megjegyzi végül, hogy az angol kormány ismeri ezt a védőszerveget és nem tiltakozik működése ellen.*

— **Zsidó-arab kerekasztal konferencia.** *London.* Bizonyos politikai körökben felvetődött az eszme, hogy az arab-zsidó ellentétek eliminálására egy „kerekasztal” konferenciát hívnak össze amelynek az lenne a célja hogy a mostani ellentéteket megpróbálják eliminálni. Palesztinában is vannak mértékadó körök, amelyek ebben fáradoznak, egyelőre azonban semmiféle konkrétumot nem tudnak.

Budapestre utazók figyelmébe!

Orth. kóser penzió Budapest központjában, *Andrássy-ut 43. szám* Augustus 2-án megnyitlik. Modern kényelemmel berendezett ragyogó tiszta szobák, folyóvízzel. Kívánatra diétás konyha. Bővebb felvilágosítással szolgál a tulajdonos:

Friedman Józsefné (Andrássy-ut 43) vagy **Oradean özv. Strasser Ignátzné** Str. Nicolae Iorga 17 szám alatt.

BUZIAS GYÓGYFÜRDŐ

ROMÁN NAUHEIM

Természetes, pártalan szénsavas, radioaktív sós, vasas forrásvizekkel. — Biztos gyógyhatás.

Szív és vérkeringési zavaroknál, szervi elhízásos érlemeszesedés, vesebaj, vérszegénység, izomcsusz, hólyaghurut és kimerüléssel idegesség esetén.**Női betegség** a változatos zavarok, fertőző betegségek, mérgezések nyomán fellépett idegbajok (Tabes) eseteiben a legjobb eredménnyel. — Ivókurák, szakszerű orvosi kezelés. Kifűző konyha, elsőrendű szállodák. Diétás penziók mérsékelt árakkal. Modern napfényes uszoda. A CFR. vonalain utazási kedvezmény. — Állardó katonazene. Pausálkurák az „Europa” utazási irodák ulján. **Fürdőidény május 15-től október 1-ig.** Prospektust, felvilágosítást küld Muschong Buzias Gyógyfürdő R. T. Fürdő Igazgatóság Buzias, Bánát**wolfenauai Wolff Károly halálára**

A budapesti fajvédő antiszemizmussal szembeállított Wolff Károly meghalt. Hirtelen halt meg és gyászolni fogják bánatos fajvédő barátai és legjobban 30 esztendő fia, akit a protekció lován belovagoltatott egészen fiatalon a Rókus kórház igazgató-főorvosi állásába. Wolff Károlyt nekünk zsidóknak is „méltatunk” kell és megmondjuk, hogy rendkívül sokat ártoit a magyarországi zsidóságnak. Ő volt az, aki megkezdte a kiméletlen harcot, a pesti városházán a zsidó „befolyás” ellen. Hollott ez a befolyás természetes is volt abban a világ városban, amelynek 20%-a a zsidósághoz tartozik. Azonkívül, hogy a legutóbbi 50 esztendőben a magyar főváros bámulatos fejlődése sokrészből a zsidó leleményességnek, alkotási kedvnek egyik maradandó emléke. A régi világban, tagadhatatlanul jó dolga volt a pesti zsidóságnak. Szabadon dolgozhatott, alkotha-

loit és olyan lázas tempót diktált, amelynek áldásait a Wolffok is élvezték, sőt a Wolffok fiait és unokáit is.

Ekkor jött Wolff Károly, a sváb származású fajmagyar és nekirugaszkodott a magyarországi zsidóságnak. Ki vetítik a városházáról és megkezdődött a zsidók kulturális üldözése. Zsidómentesítették a hivatalokat, a törvényhatósági bizottságban is teljesen leszorították számukat és nullifikálták befolyásukat. Wolff Károly megelőzte korát abban, hogy Hitler előtti jóval már minden erővel azon volt hogy elnyomja a pesti zsidóságot. Kitért belőle a zsidógyűlölet sváb és valljuk be őszintén, hogy halála nem kellett megdöbbenést zsidó körökben. Nem tudunk örvideni egy emberi élet elmúlásának, csak felőr lelkünk mélyéből egy sohaj; vajha minél kevesebb ilyen Hámánja legyen a magyarországi zsidóságnak.

A salzburgi lakosság antiszemizmusa

Tudjuk, hogy Salzburgban a lakosság nagyrésze abból él, amit a zsidó zseniknek, mint *Hugo von Hoffmannthal*nak és *Max Reinhard*nak és sok kiváló zsidó művésznek köszönhet. A darabos, rövidnadrágos és dírdírdíruhás salzburgi pirosarcu és lapos agyberendezésű tiroliak kifűződen értenek ahhoz, hogy jól felváltják aprópénzre azt, amit az idegenektől bezsebelnek. Ezzel szemben a „Salzburger Volksblatt” azt írja a Lux esettel kapcsolatban, hogy „egy cseh-szlovák polgár protestált a Németországban lakó zsidók érdekében!” Ebben a cikkben ironizálja ezt a hőstettet és „Izrael gyermekei” címen következőket közli:

— A nürnbergi törvények teljesen tisztázták azt a helyet, amelyet a zsidók elfoglalhatnak a német népéletben. Ezóta semmiféle kilengés nem tapasztalható a zsidó faj ellen Németországban. Mint vendégeket kapcsolják

be a népéletbe, megadták nekik azokat a jogokat, amelyek megilletik őket számarányuknak megfelelően.

Ezt írja a salzburgi herold, s olyat állít, amit még Streicher sem. Tudniillik, a zsidóknak vannak még jogaik Németországban. Ezután a zsidókról, mint gazdasági hiénákról beszél, akiknek minden baj és nyomor köszönhető. Ők az okai a világkrízisnek is, írja ez a salzburgi náciérzelmű újság.

Ezt Salzburgban írják, amely világhírű, gazdasági fellendülését, az utóbbi évtizedekben nagyszerű előrehaladását, a zsidó géniuszának köszönheti. És mégis! Hiába minden! A salzburgi újság tajtékzik a gyűlöletből. A zsidók ellen. És erre a célra jó neki a szerencsétlen Lux esete is, aki úgy ment a halálba, olyan hősiességgel, amilyenre példa az emberiség történelmében alig volt!

Kinevezték az angol bizottságot, amely Palesztina helyzetét kivizsgálja

London. A napokban közölték hivatalosan annak a bizottságnak tagjait, amelyet az angol kormány kiküldött a zsidó és arab ellentétek kivizsgálására. A bizottság elnöke: *viscount Peel* lesz a volt indiai államtitkár. Tagjai a bizottságnak: *Sir William Birdwood marsall*, aki a világháború alatt, a Gallipoli félszigeten levő hadsereg főparancsnoka és India legfőbb parancsnoka is volt, azután *Sir Horace Rumbold*, az ismert diplomata, volt berlini és madridi angol nagykövet. High comissionar Konstantinápolyban, aki a békeszerződés szövegezésében is résztvett Lausanneban, s ő dolgozta ki a németországi menekültek ügyében elhatározott tervet. Kinevezték negyediknek *Reginald Coupland professzort*, aki az oxfordi egyetemen a gyarmatügyek előadója. Az angol főváros lapjainak híradása szerint, a bizottság szeptember első napjaiban indul Palesztinába. Remélik, hogy közben a helyzett minden tekintetben enyhülni fog a Szentföldön. A jelentés december elejére kell elkészülni. A bizottság ötödik tagját (*Ormsby Gore* miniszter kijelentése szerint a bizottság öt tagból fog állni) még nem nevezték ki.

Mértékadó körök véleménye szerint az ötödiknek, vagy *Sir Edgar Bonham Carter*t, vagy az *Asquit* család egyik tagját fogják kinevezni. Mladketten alapos ismerői a keleti problémáknak.

Ember küzdi és bizva bizzál?

A világűrben sok milliárd hatalmas és rejtelmese világ kering. Ott valahol egy kicsinyke pont a mi napunk és mellette csak egy hajszálnyira, csak néhány milliárd mérföldre egy porszem a föld és rajta az ember. Az ember az ő apró, kicsinyes cselszövésével, büszkeségével, haragjával, irigységével, seelymes vagy rongyos köntösével, nyomorával vagy méltóságával — rohan, tipor, gázol, gyűlöli, szereti, kacag és sir. Közben nem veszi észre, hogy szervezete pusztul, kopik, míg kínzó fájdalmak nem jelentkeznek. — Nem tud enni, aludni, szédülések, gyomorfájások, lehangoltságok gyöttrik. A világhírű „Gastro D” gyógyszer valóágos áldás az emberiségre meri sympatikus idegeken keresztül magát a betegség okát szünteti meg és a gyomor-, máj-, vese és epebajok eseteiben biztos gyógyulást nyújt, így az álmatlanságot, ideges fejfájást és étvágytalanságot is meggyógyítja.

A „Gastro D” kapható a vezérképviseletnél: Császár E. gyógyszerárban. București, Calea Victoriei 124. — Vidékre Lei 150 utánvéttel küldi.

— Hány francia zsidó esett el a világháborúban? *Páris*. Az „Action Française” antiszemita napilap minden eszközt megragad arra, hogy *Leon Blum* ellen harcoljon és az egész zsidósággal szembe. A napokban azt írta, hogy összesen 2000 franciaországi zsidó esett el. A vidéki lapok is átvették ezt a hírt és egyik Seine megyei kis lap már ebből is elvett ezret. Most a francia zsidóság központi hivatala kommunikét adott ki, amelyben bizonyítja, hogy 5800 francia zsidó esett el, holott a világháború idején összesen 150.000 zsidó lakott Franciaországban. A esetetek tehát az összes zsidó lakosság 4% át tették ki.

Arab terrorcselekmények. *Jeruzsálem*. A Zsidó Távirati Iroda jelentése szerint Jeruzsálemben az utóbbi napokban nem történtek rendbontások és nyugalom uralkodott a városban. Az arabokta vidéken viszont újabb összeütközések történtek a karhatalom és az arab csapatok között. Szefed környékén voltak ilyen harcok, amelyeknek során két arab vesztette életét. A rendőrség számos fegyvert kobozott el az araboktól és megállapították, hogy azokat a kormány fegyverraktáraitól lopták. Egy katonai teherautó felborult, aminek következtében Harrison angol altiszt életét vesztette.

Szt. Georgei Wizo és Nőegylet irodalmi estje. Július 20-án nagyszerű estélyt rendezett a szt. georgei Wizo és Nőegylet a hitközség tanácstermében. A kulturést folyamán *Giszkalay János* tartott előadást, amelynek nagy sikere volt. Foglalkozott a cionizmus történelmével és a zsidókérdés megoldási módjaital, amely közül, egyedül elfogadható Palesztina felépítése. Az előadást megelőzően *Kind Laura*, a *Joung Wizo* elnöke olvasott fel egy *Bialik* tanulmányt, míg *Klein Ada* nagy tetszéssel szavaltta el *Bialik* versét. A nagyszerű kultureszt a *Hatikva* elénekülésével ért véget.

Mielőtt szabadságra megy

gondoljon egészségére

vigyen magával

SENLASLO

(Szt. László)

fertőtlenítő toalettszappant

DENTONAL

fogpasztát, ÜDIT, FEHÉRIT, FERTÖTLENIT

Hétről-hétre

Berlin. Az itteni zsidó ujság írja: A sibiui „Südos” című ujság közli a „Porunca Vremii” román antiszemita ujság tiltakozását az ellen, mintha az antiszemizmust Németországból importálták volna be. Cuza kijelentette, hogy ő még előbb volt antiszemita, mielőtt Hitler megszületett volna.

Düsseldorf. Az itteni hitközség elhatározta, hogy a ratingeni zsinagógát eladják a városi tanácsnak. A zsinagógában már évek óta nem tartanak istentiszteletet.

Ulm. Moritz L. nevű itteni lakost a bíróság tíz havi börtönrre ítélte, a fajgyalázási törvény megsértése miatt. A büntetésbe betudták a három havi vizsgálati fogságot is.

Frankfurt a/Main. Az ismert antiszemita ujság, az „Angriff” azt írja, hogy a Dardanellák megerősítési munkálatai folyamatban vannak és ezzel kapcsolatban elrendelték, hogy zsidók és görögök ott nem telepedhetnek le. (Ez jellemzi azt a kisebbségi politikát, amelyet Törökország folytat) Gallipolinál küzdött különben az a zsidó légió is, amelyet a világháborúban szerveztek meg.

Tel-Aviv. Az „Islamia” nyilvánosságra hoz egy memorandumot, amelyet 137 arab magasrangú aliami tisztviselő írt alá. Rámutatnak arra, hogy a nyugtalanságok azért törtek ki, mert nem tartotta be a kormány azokat az ígéreteket, amelyekre kötelezte magát. A bevándorlás megszüntetése az egyedüli megoldás, különben tovább folyik a vérfürdő. Mit tisztviselők kéri, hogy lelkiismeretükkel nem egyezik az erőszak fenntartása és azt kéri, hogy teljesítsék az arabság kívánásait. Ezt a memorandumot elküldték a gyarmattügyi miniszterhez is. — A „Bitzur”-társaság, amely a munkanélküli alapot kezeli és amelyet a Hístadrut gyűjt, elhatározta egy sosszénak az építését, Herzlia és Tel-Aviv között. Az út 9 kilométer hosszú lesz és a két hely közötti országúti távolságot 30 kilométerrel 15-re csökkenti. Ezáltal a szállítási költségek is csökkennek. A terv végrehajtása, amelyhez az „Anglo-Palesztina Bank” és a Jewish Agency is hozzájárul, 20.000 fontba kerül. Ebből a „Bitzur” 13.000 fontot ad. — A nabulusi kerületi bíróság három arabot, akiknél fegyvert találtak, egyenként hét évi fegyházra ítélte. Cressel bíró kijelentette, hogy ez a minimális büntetés. — Azok az autóbusszvonalak, amelyek Haifa negyedében közlekednek és arab tulajdonban vannak, újból megkezdtek működni. — A palesztinai kormány megszüntette az olaszellenes szankciókat. — A haifai Ruthenberg-művek további kibővítési munkálatai folyamatban vannak. Egyelőre 160 munkás dolgozik, később 250 újabb munkást fognak alkalmazni. — Tel-Aviv városa meghívta Alexander Armstrong mérnököt, hogy ellenőrizze a kikötői építkezéseket és vizsgálja meg az eddigi munkálatokat. Armstrong mérnök, aki a kikötőépítés világhírű specialistája, kijelentette, hogy nagyon is meg van elégedve az eddigi munkával, amelyet bámulatos gyorsasággal végeztek el. Majd számos konferencián vett részt, amely a kikötői munkával van összefüggésbe. — Július 19-én megkezdődött Sichron Jákobban a szőlőszüret, amelyen ezúttal először foglalkoztattak kizárólag zsidó munkásokat. 302 munkás dalolva ment a szőlőhegyre, ahol sok telepes „sechejonut” mondott az eseménnyel kapcsolatban. — A Hadar Hákarmelen építeni fognak egy városházat, 51.000 font költséggel. — Anehta mellett, egy szállítás alkalmával éles harc tört le, arab terroristák és a hadsereg között. Páncélcsovik és repülőgépek is beavatkoztak a harcokba, amely több óráig tartott. Az arabok — a jelek szerint — érzékeny veszteséget szenvedtek. — Egy angol patrul Hebron mellett egy huszonöttagú arab terrorbandával megütközött. Egy katona megsebesült. — A Palesztina Potash Co. szállítmányát 15 arab megtámadta, mely alkalommal heten megsebesültek. — Kalkilie mellett megpróbálták a vasutvonalat megsérteni. — A 11. huszárezred és Army Service Corps egy százada Kairóból Palesztinába érkezett. Viscout Allembly kapitány, aki az elhunyt Allembly tábornok nagy uoakócse, egy lovasezredet vezényel Haifába. — A jaffai rombolási munkálatok, amelyeket az arab negyed ellen rendeztek a hatóságok, most befejezést nyertek. Azok az evakuált lakosok, akiknek házákat nem rombolták le, visszatértek házaikba. Tekintettel arra, hogy a Tel-Avivval szomszédos narancsosokból sokszor lövöldöztek, a hatóságok elrendelték, hogy ezentul a narancsos tulajdonosa személyében felelős az ilyen tettekért. — A „Falasstin” arab ujságot újabb négy hónapra betiltották. — Halhul községet, amely Hebron mellett fekszik, 200 font pénzbírságra ítélték, mert lakói támadást intéztek a csapatok ellen. — A peitrotemvezetékét, a nyugtalanságok óta, sokkal szigorúbban őrzik, mert támadást akartak intézni ellene. — Egy arab munkásszervezet helyiségében házkutatást tartottak, mely alkalommal négy vezetőt lefoglaltak. — A kormányzat egy tizenöt szobából álló épületet bérelt Tel-Aviv szívében, ahol a jaffától független pénzügyi hatóságokat helyezték el. — A haifai kerületi rendőrség újabb 150 zsidó segédcsendőrt eskelett fel. Samaria kolóniáról való fiatalok ezek, akik a kolóniákon fognak szolgálatot teljesíteni.

— Bajorország egyik legnagyobb hitközsége öt lélekre apadt. A hamburgi hitközség valamikor Bajorország legnagyobb hitközségeihez tartozott. Most öt lélekre apadt le és ennél fogva megszűnt. Az 1754-ik évben alapított zsinagógában szomorú bucsu-istentiszteletet tartottak, melyen a régi hívek közül sokan megjelentek.

— Dr. Stephan Wise Lengyelországban. Varsó. Július 15-én érkezett Varsóba a gení zsidó világkongresszusra kiküldött amerikai delegáció elnöke Dr. Stephan Wise. Kisérétében volt Dr. Poser, new yorki ügyvéd. A pályaudvaron többszáz főnyi közönség fogadta és lelkesen ünnepelte. Dr. Wise azután egy értekezleten vett részt, amelyet valamelyi frakció együttesen hívott egybe. A sajtófogadatlanság kijelentette, hogy a cionizmus helyzete e pillanatokban elég komoly. Dr. Wise kijelentette, hogy nem ülnek le egy asztalhoz az amerikai zsidó kommunistákkal, akiket nem is engedtek megválasztani és most saját szakállukra jönnek Genjbe. „Inkább semmiféle kongresszus ne legyen, minthogy olyan emberekkel ülünk együtt, akik az arab megmozdulást helyeslik”. A lengyel zsidóság szomorú helyzetéről mély szomorúsággal beszélt Wise, aki megemlítette, hogy annak idején együtt küzdött Paderevskyvel, a lengyel függetlenség helyreállításáért.

— Vallásos zsidó centrumok a nagyvilágban. A zsidó szétszóratás két egymástól távol eső állomásáról érkezik olyan hír, amely arról szól, hogy mindenütt vannak zsidók, akik ragaszkodnak a Tórának örökérvényű törvényeihez. Az egyik hír Braziliából, Sao Paulo városából jön. Brazília a jövő országa. Majdnem olyan nagy mint egész Európa, 40 millió lakosa van és azok közül 40.000 zsidó; Rio de Janeiroban 18.000 zsidó lakos van és Sao Paulóban 12.000. Az utóbbi időben Németországból 400 zsidó telepedett itt le, akiknek nagyrésze neolog. Vallásos német zsidók nem jöttek, mert valószínűleg azt hiszik, hogy itt nincs mód a vallás hagyományainak megtartására. Pedig ez tévedés. Így például Sao Paulóban egy teljesen megfelelő mikvo van, ami azt jelenti, hogy itt egy zsidó vallástörvényhez ragaszkodó ort. közösség található.

— Egy Romániából kivándorolt zsidó fiatalember tragikus halála. Jeruzsálem. Egy hivatalos kommuniké közli, hogy Amsel Kimchi, 22 éves chaluc, aki Romániából vándorolt be az országba, Chedera mellett hősi halált halt, arab terroristák golyójától. Kimchi egy sulón ült, amelyet megtámadtak a banditák. Kimchi a negyvenhetedik zsidó áldozat. — Jakob Israiloff nevű bocharai zsidó, a Moza melletti kőtörésnél a támadók megsebesítették. A 40 éves ember a sebesülés következtében a jeruzsálemi kórházban elhunyt. Egy özvegyet és hét gyermekét hátra. — A negyvennyolcadik zsidó áldozat. — Egy Rigából elszármazott Mena chem Sirelitz nevű zsidó, egy a török időkből ottmaradt bomba felrobbanásánál olyan súlyos sebeket kapott, hogy azokba, a robbanás után nemsokára belehalt.

— Az amerikai lengyel zsidók és a varsói zavargások. Newyorkból jelentik: A napokban zajlott le az Amerikában élő lengyel zsidók szövetségének konferenciája, amelyen a lengyelországi állapotokról számoltak be. Határozatba ment, hogy a zsidó világkongresszus idején egy másik világkonferenciát fognak megtartani az összes külföldi lengyel zsidó testületek abból a célból, hogy a világ lelkiismeretét felhívják arra a terrorra, amely most a Lengyelországban élő zsidókat sújtja. A határozat a varsói kormányt teszi felelőssé a zsidók elleni erőszakoskodásokért és annak a reményének ad kifejezést, hogy a lengyelek jobbjal oda fognak állani a leterrelt zsidóság mellé.

— Megfáradják a bucovinai fürdőhelyekre igyekvő zsidó nyaralókat. Cernaui. Bucovina déli részén levő helységeken molesztálják a zsidó fürdőzőket és turistákat. A Dornára és Jacobenibe utazókat Câmpolung közelében a vonatban megfáradták. A cernaui ujságok természetesen nyomtatékosan felhívják a hatóságok figyelmét erre a körülményre, mert mint írják, ha így tart tovább, akkor a câmpolungi kerületben elmaradnak a zsidó fürdőzők és tönkre mennek a dél-bucovinai nyaralóhelyek.

— Házasságokat a legnagyobb titoktartással és a legbiztosabb eredménnyel közveit a széleskörű összeköttetésekkel rendelkező „MIREA” iroda Cluj, Regele Ferdinand 116. Telefon 142.

Zsidó humor

TISO B'OV UTÁNI HUMOR

Egy vándor rabbi a Tiso b'ov előtti kilencgyásznapi egyikén, amikor vallásos zsidók csak tejes ételeket esznek, betért egy gazdag emberhez, ahol legnagyobb meglepetéssel látta, hogy az egész család az asztalnál ül és jóízűen sült csirkét fogyaszt.

„Codálkozom rajtatok! — mondja a rabbi — ha már most megkezdődtek a csirkék, honnan vesztek jomkipurra „kápore”-t?...”

Ugyanez a rabbi egyszer Tise b'ovkor az uccán egy nyugodtan felfalozó zsidót pillantott meg. Odamegy hozzá a Szent és szelíden megkérdezi:

— Ugye testvér, nem tudod, hogy ma Tise-bo'ov van?

— Dehogyan nem Rabbi, azt minden chédergyerek tudja.

— Akkor, biztosan nem tudod, hogy Tise b'ovkor nem szabad semmit sem enni.

— Már hogyan tudnám...

— Ugy, akkor gyenge és beteg vagy, szegény barátom.

— Hogy én beteg volnék? Soha életemben nem voltam egészségesebb.

Erre a szent ember az ég felé emeli a szemét és megilletődve mondja: Uram Istenem látod milyen a te szent néped Izrael? Inkább magára vállalja a bünt, mintsem megengedné, hogy hazugság hagyja el az ajkát.

A hírneves bródi mágiddal történt. Tise b'ov előtti napon beállit hozzá egy zsidó asszony, „Sájle”-ja (rituális hérdése) van.

„Rebbe! — mondja nyomotit kedéllyel — baj történt. Jó zsidó asszony vagyok. Betartom lelkiismeretesen szent Tóránk összes törvényeit és soh'se felejtettem el Erev Tise b'ovkor laskát készíteni. Az idén azonban teljesen megelégedtem mire így gyurom a tészta, hogy ma Tise b'ov van és oh — sátán műve — mire észrevettem tarhonya lett belőle... A jelenlevők alig tudták a furcsa kérdés hallatára nevetésüket visszafojtani... Nem ugy a rabbi! — Nehéz probléma ez — mondja — az a legkomolyabb ábrázattal. Kiemel a könyvszekrényből egy hatalmas foliánst, összeráncolt homlokával lapozgat benne, gondolkodik, végre kimondja az ítéletet: „ez egyszer megehetitek a tarhonyát, de a jövőben jobban ügyelj, nehogy Isten ments, megint tarhonya legyen a laskából. Amidőn az asszony már eltávozott, egy kis bocher nem hagyhatta az ügyet, szó nélkül.

— Rabbi, nem tudjuk megérteni miért vitted e butaságot oly komolyan?

— Azért — feleli a bölcs rabbi — mert ha ezzel a badar kérdésért a szegény asszonyt kinevetem, akkor, komoly, fontos sájtával se jön többet hozzám...

ERÉNY, AMELY A HITKÖZSÉGI ELNÖKSÉGRE PREDESZTINÁL

Jubilált a dugzag Rasekol (hitközségi elnök), akit a sok pénze miatt választottak meg, de a kille érdekében soha semmit sem tett.

A hitközség rabbija nagyon neheztelt emiatt a rasekolra és amikor az ünnepi vacsorán neki kellett az üdvözlő beszédet elmondani, így szónokolt:

— Isten éltesse százhusz évig a mi derék Rasekolunkat, aki a hitközség fejlődését soha meg nem akadályozta, sőt minden dolgot, ami a kille boldogulására szolgált, nagy örömmel vett tudomásul.

HA AZ IMA EREDMÉNYES

Egy kommunista vezér bétér Moszkvába egy zsidó templomba és ott találja a rabbit, amint az buzgón imádkozik.

— Miért imádkozol? — kérdi tőle indulatosan.

— Ti értetek.

— Balga ember. Most értünk imádkozni, évekkel ezelőtti pedig a cárért imádkoztál.

— Ugy van.

— Szóval láthatod, hogy a cárért való imádkozás nem volt eredményes...

— Wer sagt das. Hát nem ölték meg?